

Gazele naturale din Marea Neagră:

CUM LE VALORIFICĂM PENTRU ROMÂNIA

I. Introducere

Accesul la energie și consumul de resurse energetice radiografiază nivelul de trai și de dezvoltare al unei țări. O țară care nu își folosește resursele în interesul cetățenilor săi nu este bine guvernată. O economie modernă trebuie să fie conectată la piețele din regiunea sa și să fie cât mai integrată cu acestea. Doar așa poate maximiza bunăstarea oamenilor oferindu-le acces la o varietate de resurse și servicii și oportunitatea unui trai civilizată.

Pentru România, exploatarea rezervelor de gaze naturale din Marea Neagră, în modelul propus de USR, este importantă din patru mari motive:

- +** **Primul**, pentru prosperitatea tuturor românilor. Veniturile obținute din producția de gaz, dacă sunt investite inteligent, vor asigura, în același timp, pensia generațiilor următoare și modernizarea sectorului energetic.
- +** **Al doilea**, gazele naturale din Marea Neagră vor fi folosite la dezvoltarea unei întregi industrii românești bazate pe producția și prelucrarea acestei resurse. Trebuie să privim integrat toată industria gazelor pentru a-i maximiza potențialul pentru România.
- +** **Al treilea**, pentru consolidarea securității aprovizionării. Exploatarea offshore a gazelor naturale din Marea Neagră va transforma România în singura țară din Uniunea Europeană care nu are nevoie de importuri de gaze rusești pentru a-și satisface nevoile de consum.

- + **Al patrulea**, creșterea gradului de interconectare regională va transforma România într-un nod strategic pentru alimentarea Europei Centrale și de Est cu gaze naturale din alte surse decât cele din Rusia. Astfel, România va spori securitatea aprovizionării cu gaze naturale a țărilor vecine, prin stimularea concurenței pe piața de gaze naturale. Acest lucru va duce la creșterea bunăstării în România prin vânzarea gazelor și din taxele de tranzit obținute.

În acest sens, USR propune o viziune integrată prin care producția de gaze naturale din Marea Neagră să fie unul dintre elementele centrale ale dezvoltării economice și bunăstării românilor în următorii ani.

Modelul USR de valorificare a gazelor naturale din Marea Neagră se bazează pe următorii piloni:

- 1. fondurile**, obținute din producția de gaze din impozite și redevențe, **distribuite în conturile fiecărui român din pilonul 2 de pensii**;
- 2.** cel puțin **50% din fonduri investite** în sectorul energetic și industria prelucrătoare de gaze naturale **pentru produse cu valoare adăugată mare**;
- 3. cadru fiscal stabil și predictibil** pentru activitatea de producție și de distribuție a gazelor naturale;
- 4.** acoperirea declinului cărbunelui în mixul energetic **și flexibilizarea producției de energie electrică prin investiții în noi capacități de producție pe bază de gaze naturale**;
- 5. facilități fiscale pentru** folosirea gazului în producția de **bunuri cu valoare adăugată mare**;
- 6.** extinderea rețelelor de gaze naturale și adoptarea unui pachet de măsuri pentru **protejarea consumatorilor vulnerabili**.

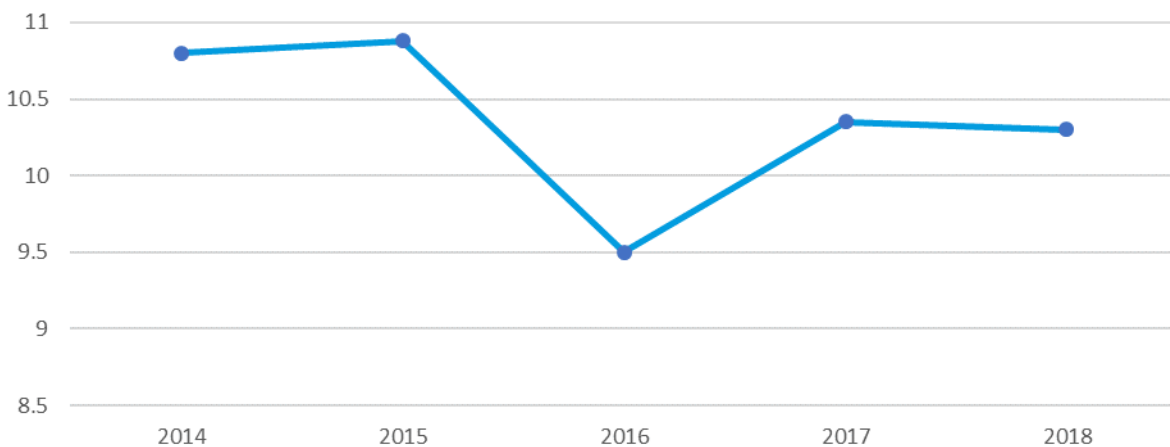
II. Situația din prezent

GAZELE NATURALE

CE RESURSE AVEM

Cu o rezervă aflată în exploatare de aproximativ 153 de miliarde de metri cubi¹ și alte descoperiri semnificative la Caragele² și în zona economică a platoului continental al Mării Negre³, România este cel mai important producător de gaze naturale din estul Uniunii Europene.

Producția totală de gaze naturale a României

* miliarde de metri cubi

¹ Ministerul Energiei, Strategia Energetică a României 2019-2030 cu perspectiva anului 2050, p.7, anul 2018

² Romgaz, Comunicat, <https://www.romgaz.ro/ro/content/romgaz-contin%C4%83-dezvoltarea-proiectului-caragele>

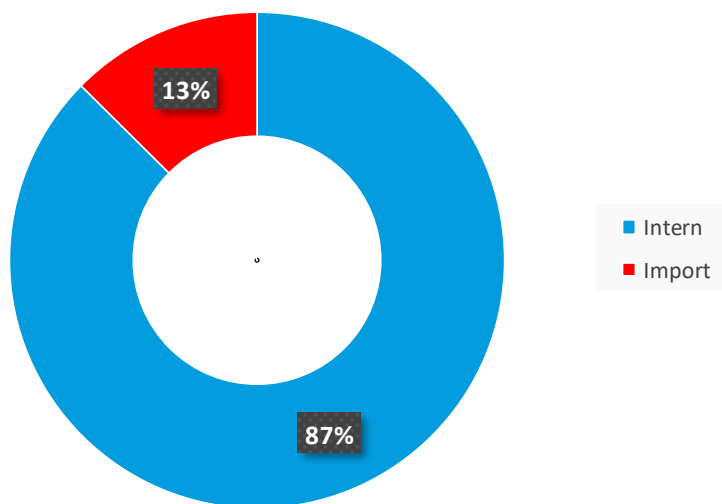
³ Ministerul Energiei, op.cit, p.29

* date obținute din prelucrarea rapoartelor financiare anuale ale OMV Petrom și Romgaz

Cu toate acestea, la nivelul actual de consum, rezervele de gaze naturale aflate în producție ar urma **să se epuizeze în următorii 15 ani**.

În plus, România este nevoită să recurgă la importuri, pentru satisfacerea integrală a cererii⁴.

Tipul resurselor de gaze naturale intrate în consum în anul 2018

* Sursă: Raport de Activitate al ANRE anul 2018

* 0.02% reprezintă excedent Transgaz pentru CT

Accesul la import depinde, însă, de tranzitul de gaze rusești prin Ucraina. România primește pe această rută **aproximativ 85% din necesarul de import**. Astăzi, acest traseu este incert, contractul dintre Naftogaz și Gazprom urmând să înceteze la 31 decembrie 2019, fără perspective de a fi prelungit.

⁴ ENTSOG, Security of Supply, Simulation Report, <http://bit.ly/31UrFYb>, p. 27, anul 2017

INDUSTRIA PETROCHIMICĂ

CE POTENȚIAL AVEM

Gazele din Marea Neagră sunt, pentru România, pârghia prin care țara noastră își poate construi o fundație cu ajutorul căreia să se adapteze și să contribuie la economia viitorului.

Agenția Internațională pentru Energie a estimat o creștere cu 45% a cererii de gaze naturale, la nivel mondial, o treime din acest volum fiind preconizat a fi consumat în industrie până în 2030. La nivel global, sectorul industrial este estimat să consume mai mult gaz natural decât producția de energie electrică⁵.

Gazul ar urma să fie folosit nu numai pentru procesele energetice, ci și ca materie primă pentru produse chimice. În acest context, statele care beneficiază de rezerve de gaze naturale semnificative, așa cum este România, au un avantaj economic.

Produsele obținute din rafinarea gazului natural și a olefinelor sunt din ce în ce mai variate și esențiale pentru modul în care funcționează economia de azi, fie că vorbim despre panouri solare, turbine eoliene, baterii, izolații termice pentru clădiri, componente electrice, dispozitive digitale, îngreșăminte sau echipamente medicale.

LEGISLAȚIA

CE NU FUNCȚIONEAZĂ

Schimbările haotice ale cadrului fiscal și revenirea la o piață unde prețul la producător este reglementat de stat au dus la amânarea celui mai mare proiect de investiții de exploatare offshore a rezervelor de gaze naturale din Marea Neagră.

Astfel, guvernarea PSD-ALDE a sabotat dezvoltarea sectorului gazelor naturale.

- A îngreunat diversificarea surselor de aprovizionare cu gaze naturale din import transformând România într-o piață izolată, captivă importurilor de gaze rusești și vulnerabilă. Cu atât mai grav cu cât astăzi suntem în situația în care nu știm dacă Gazprom va mai prelungi contractul de tranzit al gazelor naturale prin Ucraina, după 31 decembrie 2019.

---

⁵ IEA.org, The Future of Petrochemical, p.27, anul 2018

- A generat incertitudine cu un cadru fiscal instabil și impredictibil și nu a încurajat investițiile în explorare și în producția de noi zăcăminte. Toate aceste măsuri au un impact negativ asupra siguranței aprovizionării interne cu gaze naturale.
- A încălcat acordul încheiat între Guvernul României și Comisia Europeană reglementând, din nou, prețul la producție pentru consumul casnic și producția de energie termică, expunând România la o procedură de infringement.

CONSUMATORUL VULNERABIL

CUM SUNT AFECTAȚI CEI MAI NEVOIAȘI

Interconectarea la o piață regională de gaze va asigura o competiție sporită pe piața internă a surselor de aprovizionare cu gaze naturale. Mecanismele unei piețe concurențiale sunt singura garanție că vom avea prețuri competitive. Alternativa, adică intervențiile populiste de moment ale unor partide care și-au făcut o agendă din a pune mâna pe resursele României, a dus sistematic la sărăcie energetică pentru mulți și averi colosale pentru câțiva. Motivele pentru care avem sărăcie energetică în România sunt eminamente politice.

Procent cheltuieli din salariu pe consumul de energie	
România	Media UE
>15%	8,6%

Guvernul a amânat de trei ori legislația pentru consumatorul vulnerabil, importantă pentru a asigura accesul la energie la un preț accesibil. În prezent nu există soluții durabile pentru momentul în care piața va fi liberalizată la consumatorul final.

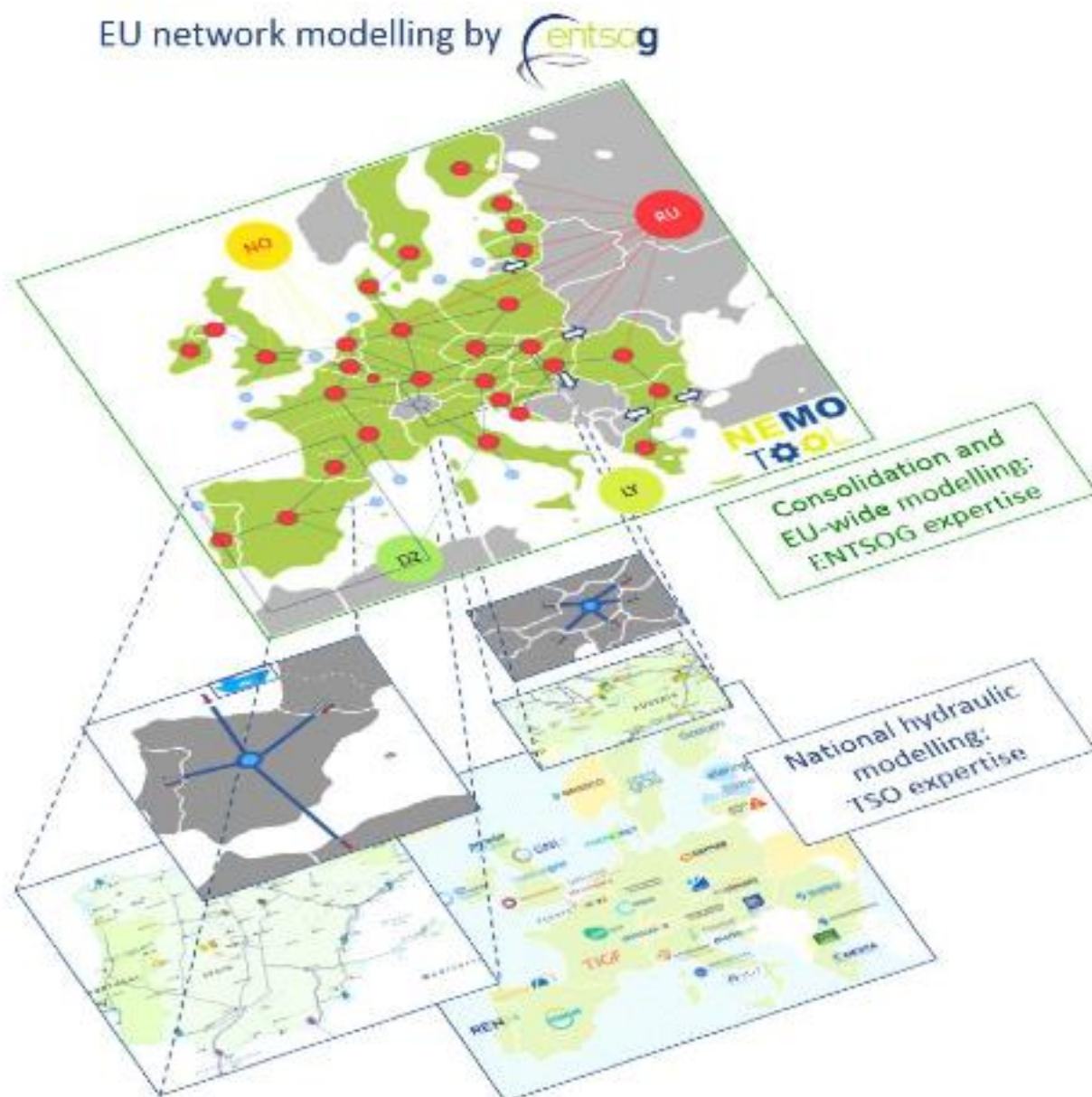
Instrumentele de protecție trebuie să fie îndreptate spre a-i sprijini pe cei care nu au acces la surse de alimentare cu energie și către cei care nu își pot permite nivelul facturilor la utilități. Țintirea acestor segmente sociale va diminua nivelul de sărăcie energetică și va atrage, după sine, și eliminarea intervenționismului folosit de mediul politic în virtutea unor așa-zise argumente de protejare a populației.

ROL REGIONAL

CE FACEM ÎN EUROPA DE EST

Dezvoltarea interconexiunilor cu țările vecine și a infrastructurii de transport interne vor putea asigura pe piața noastră o cantitate de gaze naturale suficientă. Astfel, România

va putea să-și acopere nevoile de consum, să creeze competiție pe piața internă prin diversificarea surselor de aprovizionare și chiar să devină un furnizor de securitate energetică regională.

Având acces la propria producție offshore, România poate să devină un culoar de transport esențial pentru fluxul de gaze naturale dinspre Marea Caspică prin Coridorul Sudic și pentru gazele lichefiate dinspre Grecia spre Ucraina, Republica Moldova, Serbia și celelalte state din Estul și Centrul Europei.

În acest context, România are perspectiva de a fi o contrapondere la gazul rusesc, singura sursă de alimentare cu gaze naturale din regiune și va putea contribui la stabilitatea securității energetice a Republicii Moldova.

III. Viziunea USR

O viziune integrată a valorificării pe piața internă a gazelor naturale din Marea Neagră

➤ BANI ÎN CONTUL TUTUROR ROMÂNILOR

În viziunea USR, veniturile obținute din exploatarea resurselor de gaz din Marea Neagră trebuie să îndeplinească 4 mari obiective:

1. Să ajungă la toți românii.
2. Să fie investite în infrastructura energetică.
3. Să fie investite pentru a produce bunuri cu o valoare adăugată mare în România.
4. Să nu fie furate sau să ajungă în clasicele găuri negre ale statului.

În acest sens, soluția noastră este ca aceste resurse financiare obținute din taxarea activității de exploatare să meargă în investiții și în conturile românilor din Pilonul 2 de pensii. Acestea, la rândul lor, vor avea obligația să investească cel puțin 50% din aceste fonduri în industria energetică și în industriile prelucrătoare de gaz. Astfel vom asigura capital mai ieftin pentru dezvoltarea acestor sectoare în România și vom putea, nu numai exporta gaz, ci mai ales bunuri cu valoare adăugată mai mare produse din acele gaze.

Totodată, vrem ca veniturile din exploatarea gazelor naturale offshore să ajungă în buzunarele oamenilor dar să nu meargă direct în consum. Astfel soluția Pilonului 2 de pensii este ideală. Banii ajung la oameni, dar și în investiții. Mai mult, asigură un trai decent la pensie și până atunci, creează bunăstare și creștere economică în România.

Pilonul 2 de pensii ne asigură că acești bani nu vor fi aruncați pe fereastră și nu vor ajunge în buzunarele firmelor de casă ale vechilor partide care să-i cheltuiască pe studii de fezabilitate și fezabilitate, prin fonduri obscure de tip FSDI sau PNDL.

Soluțiile USR:

- Toți banii obținuți din taxarea prin redevențe și din impozitul pe veniturile suplimentare reglementat de Legea Offshore vor fi direcționați la Pilonul 2 de pensii, conform reglementărilor ASF.
- Românii în activitate, care nu contribuie la Pilonul 2 de pensii, vor avea un cont în Pilonul 2 special pentru aceste venituri.
- Fondurile de Pilon 2 vor fi obligate să investească cel puțin 50% din suma provenită în produse financiare (acțiuni și obligațiuni) emise de companii care investesc în proiecte viabile din energie, cum ar fi centrale în cogenerare, infrastructură energetică, extinderea rețelelor de conducte de gaze naturale, rețele de transport inteligente pentru energia electrică (stații de reîncărcare cu gaze naturale comprimate, electro-mobilitate), energie regenerabilă și petrochimie (industria îngrășămintelor, a maselor plastice, a PVC-ului etc.).

➤ VALORIFICAREA SUPERIOARĂ A GAZELOR NATURALE

Dacă vrem să maximizăm resursa naturală pe care o avem, trebuie să ne gândim și la alte metode de valorificare a ei decât simpla ardere și export. Trebuie să creăm o industrie prelucrătoare a gazului aici în România.

O industrie petrochimică modernă poate absorbi, în condiții de piață concurențială, o cotă însemnată din cantitatea de gaze naturale estimată a fi produsă din rezervele de hidrocarburi din Marea Neagră. Avantajul României pentru industria petrochimică, bazată pe prelucrarea gazelor naturale, îl reprezintă infrastructura existentă de extracție, transport, înmagazinare subterană și distribuție care este deja extinsă pe întreg teritoriul țării.

Dezvoltarea industriei petrochimice va contribui la dezvoltarea unei sumedenii de alte industrii conexe. Se vor putea crea lanțuri valorice în industrii întregi precum cea a construcțiilor, în agricultură, în sectorul transporturilor, în industria textilă, în industria farmaceutică sau în industria auto.

Soluția noastră este un pachet de stimulente fiscale care vizează să atragă noi investiții în acest domeniu și să reducă decalajul dintre exporturile și importurile de produse chimice.

Soluțiile USR:

- Impozit de 10% la un profit declarat ce depășește 10 de milioane de lei pentru companiile care desfășoară activități în domeniul petrochimiei, inclusiv pentru persoanele juridice care realizează aceste venituri în baza unui contract de asociere și în cazul cărora ponderea veniturilor din acest domeniu depășește 50%;
- Deducerea suplimentară la calculul rezultatului fiscal de 50% a cheltuielilor eligibile pentru aceste activități;
- Aplicarea metodei de amortizare accelerată și în cazul aparaturii și echipamentelor destinate activităților de cercetare-dezvoltare;
- Pierderea anuală provenită din activitățile desfășurate în domeniul petrochimiei se recuperează din profiturile impozabile, indiferent de sursa lor, obținute în următorii 10 ani consecutivi în ordinea înregistrării acestora, la fiecare termen de plată a impozitului pe profit;
- Zero taxe pe primii 2.080 de lei, astfel încât salariul net să crească pentru toți angajații. Tot ce depășește va fi taxat conform Codului fiscal în vigoare;
- Scutirea de la impozitare a sumelor primite pentru acoperirea cheltuielilor de mutare în interesul serviciului, de către salariații contribuabililor care desfășoară activități în domeniul petrochimiei.

➤ SECURITATE ENERGETICĂ ȘI POZIȚIE REGIONALĂ

ELIMINAREA DEPENDENȚEI DE IMPORTURI

Sistemul energetic modern este din ce în ce mai complex, iar conceptul de securitate energetică este mult mai dinamic astăzi, decât era în urmă cu 40 de ani. Creșterea economică dublată de noile cerințe ale societății pentru confort și noul stil de viață presupun un acces nemărginit la resurse dincolo de granițe, la un preț adecvat.

În acest context, securitatea energetică depinde foarte mult de siguranța aprovizionării, iar România poate să fie un actor important în regiunea est-europeană în contextul de facilitare a fluxului liber de energie transfrontalier și la o aprovizionare sigură pentru vecinii săi.

Deși România este al treilea producător de gaze naturale din UE și singurul din Europa de Est, tot are nevoie să-și asigure nevoile cererii de consum cu un volum din import între 10% până la 30% din necesarul total.

În acest sens, producția de gaze naturale din Marea Neagră ar diversifica sursele de aprovizionare. Într-o primă etapă s-ar compensa deficitul producției onshore și, treptat,

s-ar spori abundența de gaz natural de pe piața internă. În acest context, prețurile vor îngloba mai multă informație, cu efecte pozitive în factura consumatorilor români.

Conectarea la piețele din regiune va asigura că, pe piața internă, există o ofertă de gaze naturale mai mare decât cererea. Acest lucru se va reflecta în prețuri competitive la consumatorii români și în venituri consistente din taxele de tranzit pentru operatorul național de transport.

Dezvoltarea interconexiunilor bidirecționale cu toate celelalte țări vecine va transforma România într-un culoar care va contribui la consolidarea securității energetice în regiunea Europei de est, care are cea mai mare vulnerabilitate la oprirea fluxului de gaze rusești prin Ucraina și va diversifica sursele de import.

Soluțiile USR:

- Construcția infrastructurii prin care vor fi aduse în sistemul național de transport gazele naturale din Marea Neagră. Producția de gaze naturale offshore va ajuta România să își consolideze securitatea aprovizionării cu gaze și să devină un jucător regional important;
- Utilizarea instrumentelor diplomației energetice pentru ca proiectul BRUA să fie implementat exact așa cum a fost conceput inițial, adică până în Austria. România trebuie să fie conectată la sursele de gaze naturale din hub-ul Baumgarten, fie că vorbim despre gazele naturale din Marea Nordului, din Algeria sau de la ceilalți producători din Uniunea Europeană;
- Operaționalizarea conductei de gaz cu Bulgaria pentru a avea un flux bidirecțional. Astfel România va avea acces la gazele naturale din Marea Caspică și la gazele naturale lichefiate din Grecia;
- Finalizarea gazoductului Ungheni - Chișinău va contribui la diversificarea surselor de import cu gaze naturale pentru Republica Moldova;
- Finalizarea în termen a lucrărilor de interconectare agreeate de guvernul României cu Comisia Europeană considerate a fi de interes strategic.

➤ CADRUL FISCAL STABIL ȘI PREDICTIBIL

Nu poate exista niciun dubiu: OUG114/2018 și OUG19/2019 au anulat toate progresele înregistrate de România în domeniul dereglementării pieței de gaze naturale. Măsurile adoptate de guvernul PSD-ALDE au contribuit la creșterea importurilor și au descurajat orice investiție în eficiență energetică la consumatorul casnic și în marile proiecte de investiții din sectorul de producție al gazelor naturale.

Soluțiile USR:

- Revenirea la cadrul de reglementare existent înainte de adoptarea celor două ordonanțe, OUG114/2018 și OUG19/2019;
- Menținerea unui cadru fiscal stabil și predictibil în sectorul de producție al gazelor naturale, în care statul creează cadrul unei piețe libere, transparente și nediscriminatorii.

➤ EXTINDEREA REȚELELOR DE GAZE NATURALE

Exodul care a condus la depopularea multor zone urbane și rurale din țară, puterea scăzută de cumpărare a unui segment important de populație și descurajarea investițiilor au făcut ca, în România, peste 50.000 de gospodării să nu aibă acces la rețeaua electrică, mai puțin de jumătate să fie conectate la rețelele de gaze naturale și doar o treime să se încălzească, direct, cu gaze naturale.

În aceste condiții extrem de dificile, ne propunem să diminuăm această statistică. Extinderea rețelelor de distribuție a gazelor naturale va contribui la creșterea nivelului de trai, la creșterea confortului în locuințe, la reducerea gradului de sărăcie energetică și la dezvoltare economică.

Soluțiile USR:

- Finanțarea proiectelor de extindere a rețelelor de gaze prin accesarea de fonduri europene sau prin sursele de finanțare de la bugetul public;
- Implementarea unei scheme de stimulare investițională pentru operatorii de distribuție de gaze naturale pentru a extinde rețelele în mediul rural și semi-urban.

➤ MĂSURI PENTRU PROTEJAREA CONSUMATORILOR

Accesul limitat la energie are urmări profunde asupra nivelului de trai al românilor și afectează șansa de incluziune socială a celor care trăiesc în astfel de condiții. Gradul diferit de dezvoltare regională a adâncit decalajele în păturile din societatea noastră.

În acest context, obiectivul urmărit este asigurarea unei protecții adecvate pentru consumatorii vulnerabili cu scopul reducerii gradului de sărăcie energetică.

Soluțiile USR:

- Implementarea unui mecanism de protecție socială pentru încălzire, pe perioada iernii, care să vizeze persoanele cu un venit redus pentru acoperirea cerințelor de încălzire;
- Reconfigurarea tariful social pentru energie și revizuirea pragului de Kwh consumați anual în baza raportărilor ANRE, în funcție de venitul disponibil și de regiune;
- Reducerea timpului de conectare la rețea.